

Szinesfilm-előhívás
30 perc alatt!

Szeged, Tisza L. krt. 52.
Tel.: 62/477-983

Családi kör

AZ OTTHON MELLÉKLETE A DÉLMAGYARORSZÁGBAN ÉS A DÉLVILÁGBAN ■ SZERKESZTI LÉVAY GIZELLA

Egy családi szerep nyílt titkai

Legyünk boldog nagyszülők

SZENT ÉG! NAGYSZÜLŐ LETTEM! A HANGSÚLY, AHOGYAN KIMONDJÁK EZEKET A SZAVAKAT, MINDENT EL-ÁRUL ARRÓL, HOGYAN FOGADJÁK AZ EMBEREK AZ ÚJ SZEREPET. TÖBBSZÖRÖSEN IS SZAKEMBER A TÉMÁBAN DR. VETRÓ ÁGNES PROFESSZOR, AZ ORVOSEGYETEM GYERMEKPSZICHIÁTRIAI OSZTÁLYÁNAK VEZETŐJE, HISZEN ORVOSI HIVATÁSA MELLETT A NAGYMAMASÁGOT IS GYAKOROLJA. AZ UNOKÁI – IKREK.

– A nagyszülői szerep vajon csak úgy eléri az embert, vagy készülődés előzi meg?

– Ez azon múlik, hogy mivé fejlődik a szülő-gyermek kapcsolat. Aki jóban van a gyerekével, mondjuk az anya szinte barátnői kapcsolatban a lányával, az készül az új szerepre. Részben a saját tapasztalatait igyekszik átadni. Ilyenkor felidéződnek azok az emlékek, amelyeket az ember a saját kezdőmama-korából őriz, s ezek persze befolyásolják, hogyan várják a legújabb jövevényt a családban.

– Szabad személyeset kérdezni? Hogyan várták az unokáikat?

– Örömmel, boldogan, izgalommal. Persze sajátos helyzet volt a mienk, hiszen az ikrek közül az egyik kicsinek bent kellett maradnia a klinikán, az anyja vele volt elfoglalva, mi pedig megkaptuk a másikat, úgyhogy bizonyos mértékig keveredett a szülő-nagyszülő szerep. Szakemberként arra tudatosan vigyáztam, hogy ne vegyem át teljesen az anya szerepét. Megkérdeztem a lányomtól, mit hogyan gondol és úgy csináltam. De sokkal inkább felidéződtek a saját – hogyan is mondjam – pelenkaélményeim, a saját fiatalságom örömei és aggodásai, mint az általánosnak mondható nagymamaszerepben,

■ Képiünk illusztráció. (Fotó: Karnok Csaba)

amikor nem ennyire közvetlen, hanem csak eseti a kapcsolat. Hihetetlennek tetszik, de tény: az elfelejtettnek hitt emlékek mind előkerültek, és valósággal megfiatalítottak minket.

– Úgy veszem ki: a nagypapa is pelenkázott?

– Persze. Akárcsak apakorában. Azok a férfiak, akik a saját gyerekük nevelésében is aktívak voltak, jó nagypapák lesznek, akik nem, azokat „zavarja” az unoka is. A nagyszülő persze a „gyerekezésnek” szinte csak az örömeit érzékeli, mert bármilyen közvetlen a kapcsolat, a felelősség végső soron mégis a szülőké. A mindennapos terheket a nagyszülők kevésbé érzékelik, ezért sokkal türelmesebbek, hiszen szinte kikapcsolódnak számít, ha az unokával lehetnek.

– Van-e rossz nagyszülő?

– Nem tudom, helyes-e a jelző, mindenesetre gyakori eset, hogy

a nagymama bizonyos erőszakossága folytán az anyuka szinte kimarad a saját gyereke neveléséből. Általában az amúgy is maffüggő, gyakorlatlan fiatal anyukáknál nagyobb ez a veszély, akik úgy érzik, náluk mindent jobban tud az anyjuk. A szülő elbizonytalanodását persze megcsinálja a kicsi is. Vannak aztán olyan nagymamák, akik igen nehezen fogadják el ezt a státust. Általában olyanok, akik a fiatal-ságukból élnek, akiknek az volt a legfontosabb szerepük, hogy ők: fiatal nők. A szerepek persze a korokkal is változnak. Manapság a nagymama nem feltétlenül kontyban viseli ősz haját, és állandó tartózkodási helye sem a tűzhely környéke.

– Igaz-e, hogy a nagycsalád az ideális a gyereknek?

– Ha elég tág terük van ehhez, jó a kapcsolat, a konfliktusmegoldó készség, akkor jó, ha együtt

élhet több generáció. A gyereknek több követhető mintát, a család minden tagjának nagyobb biztonságérzetet ad. Rettenetes nyomás nehezedik a gyereket egyedül nevelő szülőre, borzasztó érzés, hogy csakis rá van utalva... Manapság az a legáltalánosabb, hogy csak hétvégeken, ünnepeken találkozunk a nagycsalád, vagy esetenként bízzák a nagyszülőkre a kicsiket. Ilyenkor mindenki boldog.

– Amíg el nem járad?

– Nem véletlen, hogy fiatalon ideális szülni, hiszen a gyereke nevelés elég nagy állóképességet is kíván. A családi béke egyáltalán nem csak a nagyszülők felelőssége, a fiataloknak is ismerni kell a különbséget: megbízni a nagyszülőben szép dolog, de nem lehet visszaélni a bizalommal és mondjuk kihasználni a segítő-készséget.

S. E.

KIRÁNDULÓ

Hegyi-erdei vasúton

A síksági embernek élmény dombságra vagy hegyek közé menni – s kirándulása egészen különleges lehet, ha olyan terepet választ, ahol az érintetlen természetnek kisvasúton utazva kerülhet a közelébe. Őszidőn a hazai 23 erdei vasút közel 400 kilométeres sínpályáiból mit is ajánlhatnánk szívesebben a „varázslatra” vágyóknak, mint hegyi szakaszokat. A „jó öreg” (80 éves) miskolc–lillafüredi kisvasút (ami az országban az egyetlenként télen is jár) a Bükk-i Nemzeti Park természeti szépségeit mutatja meg, sinjeiről, kocsijából páratlan kilátást nyújtva a szurdokvölgyre. A romantikát kedvelők, illetve a gyermekek örömeire két alagúton is áthalad. A Hátori-tótól induló járat az újmassai vasolvastóhoz visz, kuriózumértékű ipari műemlékként mutatva meg a régi kohót. A Bükk-hegység mésztufa képződményei, lyuggatott mészkőfennsíkjai, az erdők lenyűgöző látványt nyújtanak.

Akárcsak a másik bükki vonal, a Szilvásvárad–Szalajka-völgy festői vidékén gördülő

nyitott kiskocsik. A Felsőtárkányi Erdei Vasút muzeális értékű szerelvénye a híres Fátyol-vízesésig viszi utasait a lombzínváltó bokorerdőben, az ősszel csereszömörce színével vérvörösre „festett” hegyoldalokon. Ahol a szerencsésebbek és a távcsövesek még védett, ritka madarakat – például parlagi sást, békászó sást, esetleg vaddisznót – is lencsévégre kaphatnak. A pisztrángos tavak, vízesések közelsége a „játékvonat” kicsi kocsijairól le szállókat kalandokat ígérő túrákra csábítja gyalogos „völgy-menetbe”. Hogy közben ritka, védett növényeket láthassanak, erdei madarak trilláit hallgathassák, találgathassák, mi mozog a bokor mögött. A felnőttek, de elsősorban a kisgyermekes családok számára az őszi szezon legszebb kirándulását ígéri egy-egy utazás (a vonaljegy pl. a lillafüredi szakaszon felnőtteknek mindössze 170, diákoknak 140 forint, a Szalajka-völgyben pedig 160, illetve 80 forint) az erdei kisvasúton.

SZABÓ MAGDOLNA

Törpetörténelem

130 évvel ezelőtt kezdte meg a tübingi Gräfenrodában egy cég kerti törpék sorozatgyártását, az évfordulón a berlin-neuköllni galériában kiállítás nyílt az apró színes és többnyire szakállas emberkéik történetéről. A „Szeretve és kigúnyolva” mottójú tárlaton megtudhatja a látogató, hogy az agyagból készített és égetett törpéket eleinte csak gazdag emberek engedhették meg maguknak. Az agyagmanók igazi térhódítása a XIX. század végén kezdődött, amikor a nagyvárosok peremén olcsón parcellázott telkeken kiskerttulajdonossá léptek elő német tisztviselők és szakmunkások milliói.

A kiállításon megtekinthető bírósági ítéletekből kiderül az is, hogy törpék felállítását a kertben éppúgy jelentheti az építési jogszabályok és a szomszédságjog megsértését, mint a szerzői jogokét vagy az alkotmányt.

Nincs esélyük a német piacon az importárunknak – olyannyira, hogy a kelet-európai hamisítványok elleni küzdelemben a helyi gyártók maguk mögött tudhatják a vámórséget is.

Óvatos becslés szerint ma a német kertekben mintegy 25 millió törpe teljesít szolgálatot.

Függöny a ház szemeire

A HÁZAK „SZEMEI” RENGETEGET ELÁRULNAK A BENNE LAKÓKRÓL. A HÁZAK KÜLSŐ ESZTÉTIKÁJÁT A LEHETŐ LEGJOBBAN KIEMELHETI ÉS ELRONTATHATJA A FÜGGÖNY. AHHOZ, HOGY TUDJUK, VAJON MILYEN ÍZLÉSVILÁGÚ, VAGY ANYAGI HELYZETŰ EMBER LAKIK ODABENN, NEM KELL BEMENÜNK A LAKÁSBA, ELEGENDŐ EGYETLEN PILLANTÁST VETNI A FÜGGÖNYÉRE.

A mai függőnykínálat szinte végtelen, ám ebből a hatalmas textilverálasztékból nem mindenki tud ízlésesen válogatni. Vannak olyan kárpitok, melyek a boltban, a bolti környezetben csodásak, ám a lakásunkban nagyon rosszul mutatnak.

Mit nézzünk, ha válogatunk?

Azt döntsük el, hogy a mi ablakainkhoz, bútorainkhoz milyen függöny illik leginkább. Egyszerű függöny, vagy inkább valamilyen fényűző drapéria? Aztán meg kell mérnünk, hogy az ablakhoz képest hol lóghat, és mennyi hely maradjon körülötte. Függhet ugyanis az ablakon, előtte, a jobb és bal oldalán, vagy felette is. Érdemes előre kitalálni,

hogy a karnis, rúd, vagy sín a legmegfelelőbb felfüggesztés, és a legfontosabb, hogy az ablak nyitható maradjon azután is, miután a függönyök a helyükre kerültek.

Rendhagyó ablakok

A ferde padlástéri ablakhoz talán a legjobb, ha az ablak terét nem túlságosan lecsökkentő, fixen kirögzített függőnyt teszünk. A régi bérházak osztott nagy ablakai szinte könyörögnek egy egyszerű, ám hosszától és anyagától pazar, a többi lakástextillel harmonizáló sötétítő függönyért, mely alatt igen diszkrét ablakfüggöny bújhat meg.

A karnisok igen gyakran régiek és csúnyák, de fel lehet őket dobni a függöny anyagából készült, átívelő drapériákkal, vagy egy színben és anyagban harmonikus kísérő textiliát vehetünk keresztbe a karnison. Ebből az anyagból készülhetnek a függőnyzsinórok, és a díszpárnák is a szobában.

Ha az ablakunk ívelt, akkor hangsúlyozzuk ki az ívet. Ha két eltérő méretű ablakunk van, vagy olyan függőnyt válasszunk, ami az egyformaság látványát kelti, vagy ha ez nem megy, erőteljesen hangsúlyozzuk ki a különbséget.

A belmagasság játéka

Ha alacsony a szobánk, hosszító, karcú függönyöket válasszunk. Például egy lakótelepi szoba plafonjára kerüljön a sín, melyben színes, de keskeny anyagból készült, ívben leengedett függöny fut, de ne érjen földig, mert a fent és lent található falfelületek nagyobb belmagasság érzetét keltik.

A túl magas belmagasság is csúnya lehet, ha rossz a függönyünk. Ide válasszunk nehezebb textiliákat, akár bársonyt is, és takarjunk el bátran nagy felso szoknyával minél többet a falból és akár az ablak tetejéből is.

A függöny mintája

A függőnymintákkal is csalhatunk. Ám minél nagyobb egy minta, annál óvatosabban kell bánni vele. A nagy formák kicsinyítik a teret, így csak igen tágas helyeken ajánlott például a nagy mintájú textilek felhasználása.

Ha több, különböző mintájú textilt tettünk már a lakásba, akkor mindig a függöny mintája legyen a domináns, a többi pedig ehhez alkalmazkodjon, ennek rendelődjön alá. Ha ez már nem megy, válasszunk egyszínű függőnyt.

■ Fotó: Karnok Csaba